

TÉTELEK

AZ ÖSSZES

JOG- ÉS ÁLLAMTUDOMÁNYOKBÓL,

MELYEKET

A MAGY. KIR. TUDOMÁNY-EGYETEMEN

KIÁLLOTT SZIGORLATOK UTÁN

A JOGTUDORI RANG ELNYERÉSE VÉGETT

A TEKINTETES

JOG- ÉS ÁLLAMTUDOMÁNYI KAR

HELYBENHAGYÁSÁVAL

az 1872. évi május hó 31-én déli 12 órakor

NYILVÁNOS VITA ALÁ BOCSÁT

HORVÁTH GÉZA.

PEST, 1872.

NYOMATOTT A „MAGYAR NYOMDÁ”-BAN.

KNY-19-00127

A JOGTUDOMÁNYBÓL

I. Könyvből

DR. PAULER TIVADAR UR,

A VALLÁS- ÉS KÖZOKTATÁSÜGY M. KIR. MINISZTERE

Ő EXCELLENTIÁJÁNAK,

AZ ÜNNEPELT TANÁRNAK ÉS IRÓNAK

HÓDOLÓ TISZTELETTEL.

DR. PAULER TIVADAR UR.

DR. PAULER TIVADAR UR.

A VALLAS-ES KÖZÖRTATÁSÚGYI MINISZTERNEK.

ÖRÖKSÉGIJÁRULOMNYAL.

AZ ÜNNEPELT TANÁRNAK ES IRÓNAK.

HÖDÖG TISZELTETLÉN.

I. A JOGTUDOMÁNYBÓL.

I. Az észjogból.

- a) A jog feladata a társás összlet lehetőségének fenn-tartásában áll.
- b) Az örök béke eszméje, ha nem is egészben, de jó részben az emberiség által gyakorlatilag megvalósítható észkövetelmény.
- c) A házasság kötelékének feloldhatósága azon ese-tekben, midőn a házas együttlét céljainak el nem érhe-tése kétségtelen, — az észszel nem ellenkezik.
- d) Észjog létezik.
- e) Az elvülés és örökjog institutióinak észjogi alapja nincs.

2. A római anyagi magánjogból.

- a) A quasi ex contractu és a vétségéből keletkezett kötelmeket, az azokat előidézett tény megtörténte helyének törvénye szerint kell megítélni.
- b) A pupillaris substitutio, az apai hatalom kifolyása levén, kitagadás esetében is gyakorolható.
- c) A status civitatis megszűnté az atyai hatalom elvesztését vontja maga után.
- d) A férj a dosnak durante matrimonio tulajdonosá-nak tekintendő.
- e) A kereseti jog elvülése után is a kötelelem, mint naturalis obligatio fennáll.

3. Az egyházjogból.

a) A pápai infallibilitás nyomós érvekre támaszkodó hitelv.

b) Az egyháznak joga van az államtól elismerést és védelmet követelni, ha létele ennek érdekeivel nem áll ellentétben.

c) A jus advocatiae czimén a kormány nem folyhat be a szorosan vett egyház-ügyekbe.

d) A cultus disparitas házasságbontó természete nem egyháztörvényen, de közszokáson alapszik.

e) A püspöki karnak az apostoli testülethez való jogutódlási viszonya a presbyterekre ki nem terjeszthető.

4. A magyar anyagi magánjogból.

a) Honszerző eleink uralma alá hajtott földéken a magánjog azon dualismusára, — mely a nyugat-római birodalom területén alkotott german államokban volt uralkodó — akadni nem lehet.

b) Minden birtok és privilegiális jog gyökere Magyarorszában a sz. koronában rejlik.

c) A szokásnak kötelező ereje a nép autonomiáján alapszik.

d) Törvénytelen gyermeknek sem atyai, sem anyai ág után nincs törvényes örökjoga.

e) Özvegyi örökösödésnél az ősi és szerzeményi vagyon közti különbség jelenleg is gyakorlati fontossággal bír.

5. A magyar anyagi és alaki büntetőjogból.

- a) Az elévülés institutiójának büntetőjogunk terén elvben létezése kétségtelen.
- b) A halálbüntetés, legalább korunkban, még rendes körülmények közt sem mellőzhető végkép.
- c) Jogi személy büntett alanya nem lehet.
- d) A különböző büntönrendszerek között legmegfelelőbbnek a philadelphiai vagy magányrendszer bizonyult.
- e) A rögtönbiróság határozatának végrehajtását csak a végrehajtás eszközlése előtt kinyerhető kegyelem akadályozhatja meg.
- f) Bűnügyekben a tanuk vallomás előtt hiteltetnek meg.

6. A magyar alaki magánjogból.

- a) Az 1868. LIV. tezikben foglalt sommás eljárás az igazságszolgáltatás követelményeinek megfelelőleg van szabályozva.
- b) Csak törvényben gyökerező jogvédelmek mentenek fel a bizonyítás kötelessége alól.
- c) Az ingatlanokra vonatkozó árverési eljárás, az előbbi eljárással szemben, igen gyorsítja a hitelező kielégítettését.
- d) A perorvoslatokról előleges lemondás azoknak igénybevételét nem gátolja.
- e) Perorvoslatnak bírói egység által bevégzett perekben nincs helye.

7. A magyar anyagi és alaki váltójogból.

a) A váltót forgatni marasztaló határozat után is lehet.

b) A lejárat utáni forgatmány a forgató és forgatmányos közt csak közjogi viszonyt szül.

c) A nők kizárása a szenvedő váltóképességből kevésbé művelt országokban — helyes.

d) A bíróság az aláírás valódisága kérdésében a szakértők egyhangú és határozott véleményétől eltérhet akkor is, ha ezen bizonyítási módot választotta.

e) A magyar jogban elfogadott biztosítási végrehajtás a hitelezőre nézve kedvezőbb, mint az osztrák váltóéltjárás nyújtotta eszközök.

8. Az ausztriai anyagi magánjogból.

a) A tévedésből — nem szándékosan mellőzött gyermeknek származékai a köteles résznél többet nem követelhetnek (a p. t. k. 780. §.).

b) A tulajdonszerzés módjára nézve azon törvény határozó, melynek uralma alatt a szerzés végbe ment, míg a tulajdon vesztésére nézve az új törvény irányadó.

c) A megkísérlett hálátlanság miatt is lehet az ajándékozást visszavonni.

d) Az adásvevési szerződés megszüneteti a telekkönyvileg be nem kebelezett bérszerződést.

e) A hitbizományi utód elődének csak birói jóváhagyással tett adósságait tartozik kifizetni.

II. AZ ÁLLAMTUDOMÁNYBÓL.

1. A nemzetgazdaság és pénzügytanból.

a) A különböző vámrendszerek között a szabadkereskedési a legmegfelelőbb.

b) A nemzeti ipar felvirágzásának egyik alapfeltétele a szállítási tarifák lehető legalacsonyabb tétele.

c) Az állami közület felső, közép és alsó osztályainak vagyoni tekintetben helyes aránya politikai és nemzetgazdasági nyomós előny.

d) A törzsvagyonnak érintése által a nemzet jövőbeli jövedelme — és evvel adóképesége támadatik meg.

e) A budget legfontosb eleme az egyes tételek mirefordításának alkotmányos megállapítása.

2. Az országásztattan (politika) és statisticából.

a) Az esküdtszéki intézmény ellen felhozott nehézségek, — tekintve az igazságszolgáltatás követelményeit — jó részben kétségbevonhatlanok.

b) Nagy térfogatu államokra nézve az alkotmányos monarchiai statusforma a legezészerűbb.

c) A magyar államterületi vasutügypnek újabb örvedetes fejlődését fényesen igazolja azon egy ténykörülmény, hogy az 1869-ik év végén volt 360 mfd az 1870-ki év alatt 96 mfd-dal szaporodott.

e) A népesedési mozgalom ép vagy kóros volta a társadalmi viszonyok kedvező vagy kedvezőtlen befolyásának fokmérője.

II. AZ ALLAMTUDOMÁNYOK

I. A természettudományok és képzésük László

A természettudományok képzésének célja az, hogy a diákok megismerjék a természet törvényszerűségeit, és képessé váljanak arra, hogy ezeket a törvényszerűségeket alkalmazzák a gyakorlatban. A természettudományok képzésének alapvető feladata az, hogy a diákok megismerjék a természet törvényszerűségeit, és képessé váljanak arra, hogy ezeket a törvényszerűségeket alkalmazzák a gyakorlatban.

2. Az oktatás statisztikája Statisztika

A statisztika az a tudomány, amely a mennyiségi adatok gyűjtését, feldolgozását és értelmezését vizsgálja. A statisztika segítségével megismerhetjük a természet törvényszerűségeit, és képessé válunk arra, hogy ezeket a törvényszerűségeket alkalmazzuk a gyakorlatban.

